

(อม.๒๗)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์



คดีหมายเลขดำที่ อม.อธ. ๕/๒๕๖๒
คดีหมายเลขแดงที่ อม.อธ. /๒๕๖๓

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๗ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นางนาที รัชกิจประการ ผู้ถูกกล่าวหา

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ถูกกล่าวหา อุทธรณ์ คัดค้านคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของ

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๙ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับวันที่ ๑๑ เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓



ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่ง ทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น กรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหา กับลงโทษฐานเป็นเจ้าหน้าที่ ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีพ้นจากตำแหน่ง ตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑, ๑๖๗

ผู้ถูกกล่าวหาให้การรับสารภาพ

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้วพิพากษาว่า นางนาที รัชกิจประการ ผู้ถูกกล่าวหา จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสาร ประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ ห้ามมิให้ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดใน พรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง กับมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ ฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดง



รายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีพ้นจากตำแหน่ง จำคุก ๒ เดือน และปรับ ๘,๐๐๐ บาท ผู้ถูกกล่าวหาให้การรับสารภาพ เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุก ๑ เดือน และปรับ ๔,๐๐๐ บาท ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกกล่าวหาเคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน โทษจำคุกจึงให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๑ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์พยานหลักฐานในชั้นไต่สวนประกอบรายงานการไต่สวนของผู้ร้องแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ โดยไม่แสดงรายการหนี้สินของนายพิพัฒน์ รัชกิจประการ คู่สมรสของผู้ถูกกล่าวหา ได้แก่ เงินกู้ยืม ๒ รายการ จำนวน ๘,๕๗๕,๐๗๙ บาท และ ๒๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท และกรณีพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๗ โดยไม่แสดงรายการทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหา ได้แก่ ที่ดิน ๒ แปลง พร้อมโรงเรือนและสิ่งปลูกสร้าง ๒ หลัง รวมมูลค่า ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท หนี้สินของคู่สมรส ได้แก่ เงินกู้ยืม ๑ รายการ จำนวน ๒๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท หนี้ตามสัญญาซื้อขายหุ้นบริษัทอามา มารีน จำกัด ๓ รายการ จำนวน ๒๕,๕๐๐,๐๐๐ บาท ๗,๕๓๙,๙๔๙ บาท และ ๓๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท



ปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาประการแรกมีว่า คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ว่าการลงโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ เป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวได้ถูกยกเลิกไปโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓ จึงไม่มีกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิด บังคับใช้ในขณะที่ยื่นคำร้อง การที่ผู้ร้องมีคำขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ ประกอบมาตรา ๑๘๘ ผู้ร้องไม่ได้มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบไว้ก่อนที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวใช้บังคับ จึงไม่ต้องด้วยมาตรา ๑๘๘ ที่จะให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มีผลใช้ได้และดำเนินการต่อไป เห็นว่า แม้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓ จะได้ยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มิได้ยกเว้นหรือยกเลิกความผิดฐานเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ แต่อย่างใด ดังจะเห็นได้จากมาตรา ๑๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่กำหนดให้การจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการ



ทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบยังคงเป็นความผิดอยู่เช่นเดิม เมื่อผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่าผู้ถูกกล่าวหาจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๑๔ วรรคสอง (๑) และขอให้ลงโทษตามมาตรา ๑๖๗ ซึ่งพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยมาตรา ๑๘๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ยังมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อไปจนกว่าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จะกำหนดเป็นอย่างอื่น และการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ได้ยื่นไว้แล้วตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้ถือว่าเป็นการยื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีมติว่าผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบไว้แล้วในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับให้เป็นอันใช้ได้ และให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” จึงเห็นได้ว่าบทบัญญัติดังกล่าวมีเจตนารมณ์ให้การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน



และหนี้สินของผู้ที่มีหน้าที่ยื่นบัญชี และการมีมติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
 แห่งชาติก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
 พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับให้เป็นอันใช้ได้และให้ดำเนินการต่อไป กรณีต้องถือว่าการยื่นบัญชีแสดงรายการ
 ทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกกล่าวหาเป็นการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตาม
 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ เมื่อ
 คดีนี้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน
 ๒๕๖๑ ภายหลังพระราชบัญญัติดังกล่าวมีผลใช้บังคับแล้ว การมีมติดังกล่าวย่อมเป็นอันใช้ได้ตาม
 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑
 มาตรา ๑๘๘ วรรคหนึ่ง ผู้ร้องจึงมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและ
 หนี้สินของผู้ถูกกล่าวหาและยื่นคำร้องต่อศาลตามบทบัญญัติดังกล่าวได้ ส่วนที่ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ว่า
 ผู้ร้องขอให้ลงโทษผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ
 ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ ซึ่งไม่ใช่กฎหมายที่มีและใช้อยู่ในขณะกระทำ
 ความผิด จึงขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๙
 ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ และถือว่าผู้ร้องไม่ประสงค์ให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติ
 ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ นั้น
 เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.
 ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ภายหลังการกระทำความผิด มิได้ยกเว้นหรือยกเลิกความผิดฐาน
 เจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิด
 ข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ
 ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ โดยยังคงกำหนดให้การจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการ



ทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบเป็นความผิดอยู่ เช่นเดิมในมาตรา ๑๖๗ ดังวินิจฉัยแล้วข้างต้น การที่ผู้ร้องขอให้ลงโทษผู้ถูกกล่าวหาตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ จึงเป็นการประสงค์ขอให้ศาลลงโทษผู้ถูกกล่าวหาและเป็นการอ้างมาตราในกฎหมายที่ บัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดมาโดยชอบแล้ว ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญา มาตรา ๑๕๘ (๖) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม และเนื่องจากโทษทางอาญาตาม กฎหมายที่บัญญัติในภายหลังไม่แตกต่างจากกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิด กรณีจึงต้องใช้ กฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดมาบังคับแก้คดีนี้ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคหนึ่ง อันเป็นการปรับบทกฎหมายให้ถูกต้องซึ่งศาลพึงกระทำได้ในการพิจารณาพิพากษาคดี ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษามานั้นชอบแล้ว อุทธรณ์ของ ผู้ถูกกล่าวหาข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

ปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาประการต่อไปมีว่า การกำหนด มาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ว่า ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง โดยผู้ร้องไม่ได้มีคำขอตายคำร้องและเป็นกฎหมายที่ถูกยกเลิกไปแล้ว ถือว่า ผู้ร้องไม่ประสงค์ให้กำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่า ด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง ผู้ร้องไม่ได้มีมติไว้



ก่อนที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับ กรณีไม่ต้องด้วยมาตรา ๑๘๘ ที่จะดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ เห็นว่า เมื่อผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นการยื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่ผู้ร้องมีมติเมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นเวลาหลังจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกกล่าวหาจึงเป็นกรณีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๘๘ วรรคหนึ่ง ที่ให้ถือว่าเป็นการยื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ผู้ร้องจึงมีอำนาจดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้ ซึ่งแม้ผู้ร้องจะมีคำขอให้กำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัตินี้ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ไปแล้วก็ตาม แต่ทั้งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ ต่างก็กำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองไว้ เมื่อมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นมาตรการบังคับทางการเมืองที่ใช้ในขณะกระทำความผิดและเป็นคุณแก่ผู้ถูกกล่าวหามากกว่า ศาลย่อมมีอำนาจปรับใช้



กฎหมายและกำหนดมาตรการบังคับทางเมืองแก่ผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสองได้ ส่วนที่ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับภายหลังกระทำความผิดซึ่งกำหนดมาตรการบังคับทางเมืองที่มีความรุนแรงกว่ากฎหมายที่ใช้บังคับในขณะกระทำความผิด จึงไม่อาจนำมาตราการบังคับทางเมืองดังกล่าวมาใช้แก่ผู้ถูกกล่าวหาได้นั้น เมื่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่ได้กำหนดมาตรการบังคับทางเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ ตามคำขอท้ายคำร้องของผู้ร้อง ปัญหาว่าจะนำมาตรการบังคับทางเมืองดังกล่าวมาใช้แก่ผู้ถูกกล่าวหาได้หรือไม่ นั้นจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย เพราะไม่ทำให้ผลแห่งคดีเปลี่ยนแปลงไป ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกำหนดมาตรการบังคับทางเมืองแก่ผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง จึงชอบแล้ว อุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

ปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาประการสุดท้ายมีว่า ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองลงโทษผู้ถูกกล่าวหาหนักเกินกว่าพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดหรือไม่ ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ว่า การไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไม่ใช่การทุจริตในการดำรงตำแหน่งทางการเมือง การลงโทษจำคุกมีผลต่อการดำรงตำแหน่งทางการเมือง แม้ศาลจะรอการลงโทษให้แต่ก็ทำให้ผู้ถูกกล่าวหาต้องถูกตัดสิทธิทางการเมืองไปตลอดชีวิต การลงโทษดังกล่าวจึงหนักเกินกว่าพฤติการณ์แห่งการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาและไม่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน ขอให้ลงโทษสถานเบาโดยลงโทษปรับเพียงสถานเดียว เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร



ไทยบัญญัติให้รัฐมีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อมิให้ผู้บริหารที่ปราศจากคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลเข้ามามีอำนาจในการปกครองบ้านเมือง หรือใช้อำนาจตามอำเภอใจ โดยกำหนดกลไกการตรวจสอบการใช้อำนาจส่วนหนึ่งไว้คือการให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง เพื่อสร้างกลไกการตรวจสอบ และสร้างระบบการเมืองให้มีความโปร่งใส ขจัดปัญหาการทุจริตต่อหน้าที่จากการปฏิบัติหรือละเว้น การปฏิบัติหน้าที่ หรือการใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบ สำหรับตนเองหรือผู้อื่น ซึ่งหากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ ทราบต้องถูกจำกัดสิทธิและได้รับโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ ซึ่งต่อมาเมื่อมีการตราพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ขึ้น ก็ยังคงจำกัดสิทธิและ กำหนดโทษสำหรับกรณีดังกล่าวไว้เช่นเดิมในมาตรา ๑๖๗ ทำให้เห็นว่ากฎหมายมุ่งประสงค์ให้ ผู้กระทำความผิดดังกล่าวต้องรับโทษจากการกระทำของตนซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายแก่ระบบการ ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน เมื่อพิจารณาพฤติการณ์แห่งคดี ลักษณะความผิด ความร้ายแรงของการกระทำความผิด และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่สังคมแล้ว ที่ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองลงโทษจำคุกผู้ถูกกล่าวหาที่กำหนด ๑ เดือน และปรับ ๔,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ ๑ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๕๖



นั้น ย่อมเหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดแล้ว กรณีไม่มีเหตุให้แก้ไขเปลี่ยนแปลง
อุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาข้อนี้ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน

อนึ่ง กรณีเข้ารับตำแหน่งขาดอายุความทางอาญาแล้ว จึงไม่อาจนำมาตราการจำกัด
สิทธิทางการเมืองมาใช้บังคับแก่กรณีนี้ได้ ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อ
คณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีเข้ารับ
ตำแหน่งและบังคับใช้มาตรการจำกัดสิทธิทางการเมืองจึงไม่ชอบ ปัญหานี้เป็นปัญหาข้อกฎหมาย
ที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดอุทธรณ์ องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์มีอำนาจ
หยิบยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๕
วรรคสอง, ๒๒๕ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรง
ตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม

จึงวินิจฉัยแก้เป็นว่า นางนาที รัชกิจประการ ผู้ถูกกล่าวหา จงใจยื่นบัญชีแสดง
รายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ
หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบเฉพาะกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบ
บัญชีรายชื่อ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ วรรคสอง นอกจากที่แก้ไขเป็นไปตาม
คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง.

นายประสิทธิ์ เจริญถาวรโกคา

(อม.๒๘)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์



คดีหมายเลขดำที่ อม. อธ. ๕/๒๕๖๒
คดีหมายเลขแดงที่ อม. อธ. /๒๕๖๓

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๗ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นางนาที รัชกิจประการ ผู้ถูกกล่าวหา

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ถูกกล่าวหา อุทธรณ์ คัดค้านคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของ
ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๙ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒
องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับวันที่ ๑๑ เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
จึงยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จ



หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น กรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหา กับลงโทษฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีพ้นจากตำแหน่ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑, ๑๖๗

ผู้ถูกกล่าวหาให้การรับสารภาพ

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้วพิพากษานางนาที รัชกิจประการ ผู้ถูกกล่าวหา จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ ห้ามมิให้ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง กับมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ ฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิด



ข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีพ้นจากตำแหน่ง จำคุก ๒ เดือน และปรับ ๘,๐๐๐ บาท ผู้ถูกกล่าวหาให้การรับสารภาพ เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุก ๑ เดือน และปรับ ๔,๐๐๐ บาท ไม่ปรากฏว่า ผู้ถูกกล่าวหาเคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน โทษจำคุกจึงให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๑ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ ค่าขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

ตรวจสอบพยานหลักฐานในชั้นไต่สวนประกอบรายงานการไต่สวนของผู้ร้องแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ โดยไม่แสดงรายการหนี้สินของนายพิพัฒน์ รัชกิจประการ คู่สมรสของผู้ถูกกล่าวหา ได้แก่ เงินกู้ยืม ๒ รายการ เป็นเงิน ๘,๕๗๕,๐๗๙ บาท และ ๒๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท และกรณีพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๗ โดยไม่แสดงรายการทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหา ได้แก่ ที่ดิน ๒ แปลง พร้อมโรงเรือนและสิ่งปลูกสร้าง ๒ หลัง มูลค่ารวม ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท และหนี้สินของคู่สมรส ๔ รายการ รวม ๙๓,๐๓๙,๙๔๙ บาท ได้แก่ เงินกู้ยืม ๒๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท และหนี้สินตามสัญญาซื้อขายหุ้นบริษัทอาม่า มารีน จำกัด ๓ รายการ จำนวน ๒๕,๕๐๐,๐๐๐ บาท ๗,๕๓๙,๙๔๙ บาท และ ๓๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท สำหรับกรณีเข้ารับตำแหน่ง ข้อเท็จจริงยุติตามคำร้องว่า ขาดอายุความทางอาญาแล้ว



มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ถูกล่าวหาประการแรกว่า คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ผู้ถูกล่าวหาอุทธรณ์ว่า การลงโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ เป็นไปโดยไม่ชอบ เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวได้ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓ จึงไม่มีกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดบังคับใช้ในขณะที่ผู้ร้องยื่นคำร้อง การที่ผู้ร้องมีคำขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ ประกอบมาตรา ๑๘๘ ผู้ร้องไม่ได้มีมติว่า ผู้ถูกล่าวหาจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบก่อนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวใช้บังคับ จึงไม่ต้องด้วยมาตรา ๑๘๘ ที่ให้มีผลใช้ได้และดำเนินการต่อไป รวมถึงไม่ใช่กฎหมายที่มีและใช้อยู่ในขณะกระทำความผิด จึงขัดต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๙ ประกอบมาตรา ๒ ของประมวลกฎหมายอาญาและถือว่าผู้ร้องไม่ประสงค์ให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ นั้น เห็นว่า แม้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓ จะได้ยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มิได้ยกเว้นหรือยกเลิกความผิดฐานเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตาม



พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ แต่อย่างใด โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ ยังคงกำหนดให้การจูงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบยังคงเป็นความผิดอยู่เช่นเดิม เมื่อผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาจูงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๑๔ วรรคสอง (๑) และขอให้ลงโทษตามมาตรา ๑๖๗ ซึ่งพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยมาตรา ๑๘๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวยังมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อไปจนกว่าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จะกำหนดเป็นอย่างอื่น และการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ได้ยื่นไว้แล้วตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้ถือว่าเป็นการยื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีมติว่าผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ หรือจงใจยื่นบัญชี



แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบไว้แล้วในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับให้เป็นอันใช้ได้ และให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” เห็นได้ว่าบทบัญญัติดังกล่าวมีเจตนารมณ์ให้การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ที่มีหน้าที่ยื่นบัญชี และการมีมติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับให้เป็นอันใช้ได้และให้ดำเนินการต่อไป การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกกล่าวหาจึงให้ถือว่าเป็นการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยคดีนี้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ในขณะที่พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมีผลใช้บังคับแล้ว การมีมติดังกล่าวจึงเป็นอันใช้ได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๘๘ วรรคหนึ่ง ผู้ร้องจึงมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกกล่าวหาและยื่นคำร้องต่อศาลตามบทบัญญัตินี้ดังกล่าว นอกจากนี้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มิได้ยกเว้นหรือยกเลิความผิดฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ แต่อย่างใด โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ภายหลังการกระทำความผิด



ยังคงกำหนดให้การจูงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ยังคงเป็นความผิดอยู่เช่นเดิมดังที่วินิจฉัยไว้แล้ว การที่ผู้ร้องมีคำขอท้ายคำร้องขอให้ลงโทษผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ จึงเป็นการประสงค์ขอให้ศาลลงโทษผู้ถูกกล่าวหาและเป็นการอ้างมาตราในกฎหมายที่บัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดแล้วตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๘ (๖) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม และเนื่องจากโทษทางอาญาตามกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังไม่แตกต่างกับกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิด กรณีจึงต้องใช้กฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำผิดมาบังคับแก่คดีนี้ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคหนึ่ง อันเป็นการปรับบทกฎหมายให้ถูกต้องของศาลที่จะพิจารณาพิพากษาคดี ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษามานั้นชอบแล้ว อุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

มีปัญหาต้องวินิจฉัยประการต่อมาว่า การกำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ว่า ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง โดยผู้ร้องไม่ได้มีคำขอท้ายคำร้องและเป็นกฎหมายที่ถูกยกเลิกไปแล้วโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ถือว่าผู้ร้องไม่ประสงค์ให้กำหนดมาตรการบังคับ



ทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง และผู้ร้องไม่ได้มีมติไว้ก่อนที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับ กรณีไม่ต้องด้วยมาตรา ๑๘๘ ที่จะดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ เห็นว่า แม้ผู้ร้องจะมีคำขอให้กำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ก็ตาม แต่ทั้งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ ต่างก็กำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองไว้ และเมื่อมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นมาตรการบังคับทางการเมืองที่ใช้ในขณะกระทำความผิดและเป็นคุณแก่ผู้ถูกกล่าวหา ยิ่งกว่ามาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ภายหลังกระทำความผิด ศาลย่อมมีอำนาจกำหนดมาตรการบังคับทางเมืองแก่ผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง ได้ และเมื่อผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นการยื่นตาม



พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่ผู้ร้องมีมติเมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นเวลาหลังจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ดังนั้นกรณีของผู้ถูกกล่าวหาจึงเป็นกรณีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๘๘ วรรคหนึ่ง ดังที่ได้วินิจฉัยไปแล้ว ผู้ร้องจึงมีอำนาจดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้ และเมื่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่ได้กำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ ตามคำขอท้ายคำร้องของผู้ร้อง ปัญหาว่าจะนำมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มากำหนดเป็นมาตรการบังคับทางการเมืองแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้หรือไม่ตามที่ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์มานั้น ไม่ทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลง จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองแก่ผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง ชอบแล้ว อุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

มีปัญหาต้องวินิจฉัยประการสุดท้ายว่า ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาลงโทษผู้ถูกกล่าวหาหนักเกินกว่าพฤติการณ์การกระทำความผิดหรือไม่ ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ว่า การไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไม่ใช่การทุจริตในการดำรงตำแหน่งทางการเมือง การลงโทษจำคุกมีผลต่อการดำรงตำแหน่งทางการเมือง แม้โทษจำคุกจะรอ



การลงโทษแต่ถูกตัดสิทธิทางการเมืองไปตลอดชีวิต การลงโทษดังกล่าวจึงหนักเกินแก่พฤติการณ์การกระทำของผู้ถูกกล่าวหา และไม่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน ขอให้ลงโทษสถานเบาโดยลงโทษปรับเพียงสถานเดียว เห็นว่า เมื่อพิจารณาพฤติการณ์แห่งคดี ลักษณะความผิด ความร้ายแรงของการทำความผิด และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่สังคมแล้ว ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองลงโทษจำคุกลงโทษจำคุกและปรับผู้ถูกกล่าวหา โดยโทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ ๑ ปี เป็นการใช้ดุลพินิจในการลงโทษแก่ผู้ถูกกล่าวหาเหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งการกระทำ ความผิดแล้ว อุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาข้อนี้ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน

อนึ่ง กรณีเข้ารับตำแหน่งขาดอายุความทางอาญาแล้ว จึงไม่อาจนำมาตรการจำกัดสิทธิทางการเมืองมาใช้บังคับแก่กรณีนี้ได้ ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีเข้ารับตำแหน่งและบังคับใช้มาตรการจำกัดสิทธิทางการเมืองจึงไม่ชอบ ปัญหานี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดอุทธรณ์ ศาลมีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง และมาตรา ๒๒๕ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม

จึงวินิจฉัยแก้เป็นว่า นางนาที รัชกิจประการ ผู้ถูกกล่าวหา จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ

(อม.๔๒)



- ๑๑ -

หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบเฉพาะกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบ
บัญชีรายชื่อ นอกจากที่แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทาง
การเมือง.

นายเกียรติพงศ์ อมาตยกุล

(อม.๒๘)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์



คดีหมายเลขดำที่ อม. อธ. ๕ / ๒๕๖๒
คดีหมายเลขแดงที่ อม. อธ. ๕ / ๒๕๖๓

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลฎีกา

วันที่ ๒๗ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นางนาที รัชกิจประการ ผู้ถูกกล่าวหา

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ถูกกล่าวหา อุทธรณ์ คัดค้านคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของ
ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๙ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒
องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับวันที่ ๑๑ เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จ
หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่ง
ทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น กรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร



แบบบัญชีรายชื่อ ให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหา กับลงโทษฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบเฉพาะกรณีพ้นจากตำแหน่ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑, ๑๖๗

ผู้ถูกกล่าวหาให้การรับสารภาพ

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้ว พิพากษานางนาที รัชกิจประการ ผู้ถูกกล่าวหา จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ ห้ามมิให้ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง กับมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ ฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีพ้นจากตำแหน่ง จำคุก ๒ เดือน และปรับ ๘,๐๐๐ บาท



ผู้ถูกกล่าวหาให้การรับสารภาพ เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุก ๑ เดือน และปรับ ๔,๐๐๐ บาท ไม่ปรากฏว่า ผู้ถูกกล่าวหาเคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน โทษจำคุกจึงให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๑ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์พยานหลักฐานในชั้นไต่สวนประกอบรายงานการไต่สวนของผู้ร้องแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ โดยไม่แสดงรายการหนี้สินของนายพิพัฒน์ รัชกิจประการ คู่สมรสของผู้ถูกกล่าวหา ได้แก่ เงินกู้ยืม ๒ รายการ เป็นเงิน ๘,๕๗๕,๐๗๙ บาท และ ๒๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท และกรณีพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๗ โดยไม่แสดงรายการทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหา ได้แก่ ที่ดิน ๒ แปลง พร้อมโรงเรือนและสิ่งปลูกสร้าง ๒ หลัง มูลค่ารวม ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท และหนี้สินของคู่สมรส ๔ รายการ รวม ๙๓,๐๓๙,๙๔๙ บาท ได้แก่ เงินกู้ยืม ๒๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท และหนี้สินตามสัญญาซื้อขายหุ้นบริษัทอามา มารีน จำกัด ๓ รายการ จำนวน ๒๕,๕๐๐,๐๐๐ บาท ๗,๕๓๙,๙๔๙ บาท และ ๓๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท สำหรับกรณีเข้ารับตำแหน่ง ข้อเท็จจริงยุติตามคำร้องว่า ขาดอายุความทางอาญาแล้ว



มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาประการแรกว่า คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ว่า การลงโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ เป็นไปโดยไม่ชอบ เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวได้ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓ จึงไม่มีกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดบังคับใช้ในขณะที่ผู้ร้องยื่นคำร้อง การที่ผู้ร้องมีคำขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ ประกอบมาตรา ๑๘๘ ผู้ร้องไม่ได้มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบก่อนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวใช้บังคับ จึงไม่ต้องด้วยมาตรา ๑๘๘ ที่ให้มีผลใช้ได้และดำเนินการต่อไปนั้น เห็นว่า แม้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓ ยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มิได้ยกเว้นหรือยกเลิกความผิดฐานเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตาม



พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ แต่อย่างใด โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ ยังคงกำหนดให้การจูงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ยังคงเป็นความผิดอยู่เช่นเดิม เมื่อผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่าผู้ถูกกล่าวหาจูงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๑๔ วรรคสอง (๑) และขอให้ลงโทษตามมาตรา ๑๖๗ ซึ่งพระราชบัญญัติดังกล่าวมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยมาตรา ๑๘๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวยังมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อไปจนกว่าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จะกำหนดเป็นอย่างอื่น และการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ได้ยื่นไว้แล้วตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม



การทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้ถือว่าเป็นการยื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีมติว่าผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบไว้แล้วในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับให้เป็นอันใช้ได้ และให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” เห็นได้ว่าบทบัญญัติดังกล่าวมีเจตนารมณ์ให้การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ที่มีหน้าที่ยื่นบัญชี และการมีมติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับให้เป็นอันใช้ได้และให้ดำเนินการต่อไป การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกกล่าวหาจึงให้ถือว่าเป็นการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยคดีนี้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมีผลใช้บังคับแล้ว การมีมติดังกล่าวจึงเป็นอันใช้ได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๘๘ วรรคหนึ่ง ผู้ร้องจึงมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกกล่าวหาและยื่นคำร้องต่อศาล



ตามบทบัญญัติดังกล่าว ส่วนที่ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ว่า ผู้ร้องขอให้ลงโทษผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ ซึ่งไม่ใช่กฎหมายที่มีและใช้อยู่ในขณะกระทำความผิด จึงขัดต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๙ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ และถือว่าผู้ร้องไม่ประสงค์ให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ นั้น เห็นว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มิได้ยกเว้นหรือยกเลิกความผิดฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ แต่อย่างใด โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ภายหลังการกระทำความผิด ยังคงกำหนดให้การจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบยังคงเป็นความผิดอยู่เช่นเดิมดังที่วินิจฉัยไว้แล้ว การที่ผู้ร้องมีคำขอท้ายคำร้องขอให้ลงโทษผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ จึงเป็นการประสงค์ขอให้ศาลลงโทษผู้ถูกกล่าวหาและเป็นการอ้างมาตราในกฎหมายที่บัญญัติว่าการ



กระทำเช่นนั้นเป็นความผิดแล้ว ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๘

(๖) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม และเนื่องจากโทษทางอาญาตามกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังไม่แตกต่างกับกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิด กรณีจึงต้องใช้กฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำผิดมาบังคับแก่คดีนี้ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคหนึ่ง อันเป็นการปรับบทกฎหมายให้ถูกต้องของศาลที่จะพิจารณาพิพากษาคดี ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษามานั้นชอบแล้ว อุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

มีปัญหาต้องวินิจฉัยประการต่อมาว่า การกำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ตามที่ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ว่า ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง โดยผู้ร้องไม่ได้มีคำขอท้ายคำร้องและเป็นกฎหมายที่ถูกยกเลิกไปแล้วโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ถือว่าผู้ร้องไม่ประสงค์ให้กำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง และผู้ร้องไม่ได้มีมติไว้ก่อนที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑



มีผลใช้บังคับ กรณีไม่ต้องด้วยมาตรา ๑๘๘ ที่จะดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ นั้น เห็นว่า แม้ผู้ร้องจะมีคำขอให้กำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ก็ตาม แต่ทั้งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ ต่างก็กำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองไว้ และเมื่อมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นมาตรการบังคับทางการเมืองที่ใช้ในขณะกระทำความผิดและเป็นคุณสมบัติผู้ถูกกล่าวหา ยิ่งกว่ามาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ภายหลังกระทำความผิดศาลย่อมมีอำนาจกำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสองได้ และเมื่อผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นการยื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยผู้ร้องมีมติเมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นเวลา



หลังจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ดังนั้น กรณีของผู้ถูกกล่าวหาจึงเป็นกรณีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๘๘ วรรคหนึ่ง ที่ให้ถือว่าเป็นการยื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ผู้ร้องจึงมีอำนาจดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้ ส่วนที่ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ เป็นกฎหมายที่ออกมาภายหลังกระทำความผิดซึ่งมีมาตรการบังคับทางการเมืองที่มีความรุนแรงกว่ากฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิด จึงไม่อาจนำมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ มากำหนดเป็นมาตรการบังคับทางการเมืองแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้นั้น เมื่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่ได้กำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ ตามคำขอท้ายคำร้องของผู้ร้อง ปัญหาว่าจะนำมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มากำหนดเป็นมาตรการบังคับทางการเมืองแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้หรือไม่นั้น ไม่ทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลง ไม่จำต้องวินิจฉัย ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองแก่ผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ



ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง จึงชอบแล้ว อุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

มีปัญหาต้องวินิจฉัยประการสุดท้ายว่า ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาลงโทษผู้ถูกกล่าวหาหนักเกินกว่าพฤติการณ์การกระทำผิดหรือไม่ ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ว่า การไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไม่ใช่การทุจริตในการดำรงตำแหน่งทางการเมือง การลงโทษจำคุกมีผลต่อการดำรงตำแหน่งทางการเมือง แม้โทษจำคุกจะรอการลงโทษแต่ถูกตัดสิทธิทางการเมืองไปตลอดชีวิต การลงโทษดังกล่าวจึงหนักเกินแก่พฤติการณ์การกระทำของผู้ถูกกล่าวหา และไม่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน ขอให้ลงโทษสถานเบาโดยลงโทษปรับเพียงสถานเดียว เห็นว่า บทบัญญัติในเรื่องการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นมาตรการหนึ่งในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐที่ได้กำหนดหลักการไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยกำหนดโทษทางการเมืองในมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ ...ห้ามมิให้ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัย ...” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามวรรคหนึ่งพ้นจากตำแหน่งก่อนวันที่ความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ระยะเวลาห้าปีตามวรรคหนึ่งให้นับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งดังกล่าว” และกำหนดโทษทางอาญาระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าทรัพย์สินและหนี้สินที่ผู้ถูกกล่าวหา



ไม่แสดงในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีพ้นจากตำแหน่ง ได้แก่ ที่ดิน ๒ แปลง พร้อมสิ่งปลูกสร้าง ๒ หลัง มูลค่ารวม ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท และหนี้สินของ คู่สมรส ๔ รายการ รวม ๙๓,๐๓๙,๙๔๙ บาท ซึ่งเป็นทรัพย์สินจำนวนมาก ที่ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงต่อ ผู้ร้องว่า ไม่ทราบถึงการทำธุรกรรมของคู่สมรสและเป็นความผิดพลาดของเลขานุการนั้น แสดงให้เห็น ว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ตระหนักถึงหน้าที่ที่ตนซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพึงต้องปฏิบัติตาม กฎหมาย ทำให้กลไกการตรวจสอบการทุจริตประพฤติดมิชอบของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ไม่เกิดประสิทธิผลต่อการตรวจสอบ ข้อแก้ตัวตามอุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาเป็น ข้อที่ง่ายต่อการกล่าวอ้างเพื่อให้ตนเองพ้นผิดจึงฟังไม่ขึ้น ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมืองลงโทษจำคุกและปรับผู้ถูกกล่าวหา โดยโทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ ๑ ปี เหมาะสมแก่พฤติการณ์การกระทำความผิดของผู้ถูกกล่าวหาแล้ว อุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาข้อนี้ฟังไม่ ขึ้นเช่นกัน

อนึ่ง กรณีเข้ารับตำแหน่งขาดอายุความทางอาญาแล้ว จึงไม่อาจนำมาตราการจำกัด สิทธิทางการเมืองมาใช้บังคับแก่กรณีนี้ได้ ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีเข้ารับ ตำแหน่งและบังคับใช้มาตรการจำกัดสิทธิทางการเมืองจึงไม่ชอบ ปัญหานี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่ เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดอุทธรณ์ ศาลมีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไข ให้ถูกต้องได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง และ มาตรา



๒๒๕ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม

จึงวินิจฉัยแก้เป็นว่า นางนาที รัชกิจประการ ผู้ถูกกล่าวหา จงใจยื่นบัญชีแสดง
รายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ
หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ เฉพาะกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบ
บัญชีรายชื่อ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒, ๓๓ และ มาตรา ๓๔ วรรคสอง นอกจากนี้แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษา
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง.

นางสาวปิยกุล บุญเพิ่ม

(อม.๒๘)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี
ชั้นอุทธรณ์



คดีหมายเลขดำที่ อม. อธ. ๕/๒๕๖๒

คดีหมายเลขแดงที่ อม. อธ. /๒๕๖๓

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลฎีกา

วันที่ ๒๗ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นางนาที รัชกิจประการ ผู้ถูกกล่าวหา

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ถูกกล่าวหา อุทธรณ์คัดค้าน คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญา

ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๙ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับวันที่ ๑๗ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จ
หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่ง
ทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น กรณีเข้ารับตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบ
บัญชีรายชื่อ ให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหา กับลงโทษฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ



จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีพ้นจากตำแหน่ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑, ๑๖๗

ผู้ถูกกล่าวหาให้การรับสารภาพ

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้วพิพากษาว่า นางนาที รัชกิจประการ ผู้ถูกกล่าวหา จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ ห้ามมิให้ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง กับมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ ฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีพ้นจากตำแหน่ง จำคุก ๒ เดือน และปรับ ๘,๐๐๐ บาท ผู้ถูกกล่าวหาให้การรับสารภาพ เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุก ๑ เดือน และปรับ ๔,๐๐๐ บาท ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกกล่าวหาเคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน โทษจำคุกจึงให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๑ ปี ตามประมวล



กฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐
คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์พยานหลักฐานในชั้นได้สวนประกอบรายงานการได้สวนของผู้ร้องแล้ว
ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
แบบบัญชีรายชื่อ เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖
ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีเข้ารับ
ตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ โดยไม่แสดงรายการหนี้สินของนายพิพัฒน์ รัชกิจประการ
คู่สมรสของผู้ถูกกล่าวหา ได้แก่ เงินกู้ยืม ๒ รายการ เป็นเงิน ๘,๕๗๕,๐๗๙ บาท และ ๒๕,๐๐๐,๐๐๐
บาท กรณีพ้นจากตำแหน่งยื่นเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๗ ไม่แสดงรายการทรัพย์สินของผู้ถูก
กล่าวหา ได้แก่ ที่ดิน ๒ แปลง พร้อมโรงเรือนและสิ่งปลูกสร้าง ๒ หลัง รวมมูลค่า ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท
หนี้สินของคู่สมรส เป็นเงิน ๙๓,๐๓๙,๙๔๙ บาท ได้แก่ เงินกู้ยืม ๑ รายการ เป็นเงิน ๒๕,๐๐๐,๐๐๐
บาท หนี้สินตามสัญญาซื้อขายหุ้นบริษัทอามา มารีน จำกัด ๓ รายการ เป็นเงิน ๒๕,๕๐๐,๐๐๐ บาท
, ๗,๕๓๙,๙๔๙ บาท และ ๓๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท คงมีปัญหาค้างวิญญิตตามอุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหา
ประการแรกว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
พ.ศ. ๒๕๔๒ มีผลใช้บังคับลงโทษผู้ถูกกล่าวหาได้หรือไม่ เห็นว่า คดีนี้ผู้ร้องขอให้ลงโทษผู้ถูกกล่าวหา
สืบเนื่องจากการที่ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อ
ผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่
๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ และกรณีพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๗ อันเป็นการกระทำความ
ผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.



๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๑๑๙ แม้ต่อมามีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งมีผลให้ใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยมาตรา ๓ ของพระราชบัญญัติดังกล่าวให้ยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม อันเป็นระยะเวลาก่อนที่จะผู้ร้องจะมีมติให้ดำเนินคดีแก่ผู้ถูกกล่าวหา อันถือได้ว่ากฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะกระทำความผิดได้ถูกยกเลิกไปแล้ว แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ยังคงมีบทบัญญัติให้การกระทำตามคำร้องเป็นความผิดอยู่ โดยกำหนดอัตราโทษในมาตรา ๑๖๗ โดยมีมาตรา ๑๘๘ วรรคแรก ซึ่งเป็นบทเฉพาะกาลบัญญัติว่าการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ได้ยื่นไว้แล้วตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้ถือว่าเป็นการยื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ กรณีจึงถือว่ากฎหมายฉบับใหม่มีเจตนารมณ์ให้การกระทำตามคำร้องยังคงเป็นความผิดไม่ถือว่ากฎหมายฉบับใหม่ยกเลิกความผิดของผู้ถูกกล่าวหาตามที่ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ ที่ผู้ร้องมีมติให้ดำเนินคดีแก่ผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งใช้บังคับขณะนั้นจึงชอบแล้ว เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ยังคงบัญญัติให้การกระทำตามคำร้องเป็นความผิดและมีบทลงโทษในมาตรา ๑๖๗ ระวังโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เท่าเดิม โทษทางอาญาตามกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังจึงไม่แตกต่างกับกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิด ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจึงมีอำนาจลงโทษผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดได้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ แม้



ผู้ร้องไม่ได้มีคำขอ และไม่ใช้เรื่องที่ผู้ร้องไม่ประสงค์ให้ลงโทษ ส่วนมาตรการบังคับทางการเมืองซึ่งเป็นกฎหมายที่บัญญัติภายหลังการกระทำความผิดบัญญัติในมาตรา ๘๑ ว่า “... ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น และจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้” ส่วนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองในมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง โดยบัญญัติว่า “...ห้ามมิให้ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัย ...” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามวรรคหนึ่งพ้นจากตำแหน่งก่อนวันที่ความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ระยะเวลาห้าปีตามวรรคหนึ่งให้นับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งดังกล่าว” กฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดแตกต่างกับกฎหมายที่ใช้ในภายหลังการกระทำความผิด จึงให้ใช้กฎหมายในส่วนที่เป็นคุณแก่ผู้กระทำความผิด ไม่ว่าในทางใดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓ เมื่อมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ บัญญัติให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น และจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้มีผลร้ายแก่ผู้ถูกกล่าวหา มากกว่า ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใช้มาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหา จึงชอบแล้ว แต่เมื่อขณะผู้ร้องยื่นคำร้องความผิดฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอัน



เป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีเข้ารับตำแหน่งขาดอายุความทางอาญาแล้ว อันมีผลให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องในข้อหานี้ระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙(๖) แม้ผู้ถูกกล่าวหาจะให้การรับสารภาพ ย่อมไม่อาจวินิจฉัยและมีคำพิพากษาลงโทษผู้ถูกกล่าวหาในข้อหานี้ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม จึงไม่อาจนำมาตรการบังคับทางการเมืองมาใช้บังคับแก่กรณีนี้ได้ ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีเข้ารับตำแหน่งและใช้มาตรการบังคับทางการเมืองแก่ผู้ถูกกล่าวหาในความผิดฐานนี้ด้วยจึงไม่ชอบ เห็นควรแก้ไขให้ถูกต้อง

ปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาต่อไปว่าการลงโทษผู้ถูกกล่าวหาเหมาะสมหรือไม่ เห็นว่า บทบัญญัติในเรื่องการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นมาตรการหนึ่งในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐที่ได้กำหนดหลักการไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยกำหนดโทษทางการเมืองในมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง โดยบัญญัติว่า “...ห้ามมิให้ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัย...” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามวรรคหนึ่งพ้นจากตำแหน่งก่อนวันที่ความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ระยะเวลาห้าปีตามวรรคหนึ่งให้นับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งดังกล่าว” และโทษทางอาญาระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้ง



จำทั้งปรับ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าทรัพย์สินและหนี้สินที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่แสดงในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีพ้นจากตำแหน่งได้แก่ ที่ดินจำนวน ๒ แปลง พร้อมสิ่งปลูกสร้าง ๒ หลัง มูลค่ารวม ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท และหนี้สินของคู่สมรสจำนวน ๔ รายการ รวมมูลค่าทรัพย์สินและหนี้สินที่ไม่แสดงต่อผู้ร้อง ๙๓,๐๓๙,๙๔๙ บาท ซึ่งเป็นเงินจำนวนมาก ที่ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงต่อผู้ร้องว่าไม่ทราบถึงการทำธุรกรรมของคู่สมรสและเป็นความผิดพลาดของเลขานุการนั้น แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ตระหนักถึงหน้าที่ที่ตนซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพึงต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ทำให้กลไกการตรวจสอบการทุจริตประพฤติมิชอบของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ไม่เกิดประสิทธิภาพต่อการตรวจสอบ ข้อแก้ตัวตามอุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาเป็นข้อที่ง่ายต่อการกล่าวอ้างเพื่อให้ตนเองพ้นผิด จึงฟังไม่ขึ้น ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำสั่งห้ามมิให้ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง กับลงโทษจำคุกและปรับผู้ถูกกล่าวหา โดยโทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ ๑ ปี เหมาะสมแก่พฤติการณ์การกระทำความผิดของผู้ถูกกล่าวหาแล้ว อุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาฟังไม่ขึ้น

จึงวินิจฉัยแก้เป็นว่า นางนาที รัชกิจประการ ผู้ถูกกล่าวหา จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบเฉพาะกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(อม.๔๒)



- ๘ -

พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒, ๓๓ และมาตรา ๓๔ วรรคสอง นอกจากที่แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษา
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง.

นายพศวิจน์ กนกนาก

(อม.๒๘)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี
ชั้นอุทธรณ์



คดีหมายเลขดำที่ อม. อธ. ๕/๒๕๖๒
คดีหมายเลขแดงที่ อม. อธ. ๕/ ๒๕๖๓

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลฎีกา

วันที่ ๒๗ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นางนาที รัชกิจประการ ผู้ถูกกล่าวหา

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ถูกกล่าวหา	อุทธรณ์	คัดค้านคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของ
ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง	ลงวันที่ ๙ เดือน กรกฎาคม	พุทธศักราช ๒๕๖๒
องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์	รับวันที่ ๑๑ เดือน มีนาคม	พุทธศักราช ๒๕๖๓

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จ
หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่ง
ทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น กรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร



แบบบัญชีรายชื่อ ให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหา กับลงโทษฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบเฉพาะกรณีพ้นจากตำแหน่ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑, ๑๖๗

ผู้ถูกกล่าวหาให้การรับสารภาพ

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้ว พิพากษาว่า นางนาที รัชกิจประการ ผู้ถูกกล่าวหา จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ ห้ามมิให้ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง กับมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ ฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีพ้นจากตำแหน่ง จำคุก ๒ เดือน และปรับ ๘,๐๐๐ บาท



ผู้ถูกกล่าวหาให้การรับสารภาพ เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุก ๑ เดือน และปรับ ๔,๐๐๐ บาท ไม่ปรากฏว่า ผู้ถูกกล่าวหาเคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน โทษจำคุกจึงให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๑ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์พยานหลักฐานในชั้นไต่สวนประกอบรายงาน การไต่สวนของผู้ร้องแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ โดยไม่แสดงรายการหนี้สินของนายพิพัฒน์ รัชกิจประการ คู่สมรสของผู้ถูกกล่าวหา ได้แก่ เงินกู้ยืม ๒ รายการ เป็นเงิน ๘,๕๗๕,๐๗๙ บาท และ ๒๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท และกรณีพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๗ โดยไม่แสดงรายการทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหา ได้แก่ ที่ดิน ๒ แปลง พร้อมโรงเรือนและสิ่งปลูกสร้าง ๒ หลัง มูลค่ารวม ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท และหนี้สินของคู่สมรส ๔ รายการ รวม ๙๓,๐๓๙,๙๔๙ บาท ได้แก่ เงินกู้ยืม ๒๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท และหนี้สินตามสัญญาซื้อขายหุ้นบริษัทอามา มารีน จำกัด ๓ รายการ จำนวน ๒๕,๕๐๐,๐๐๐ บาท ๗,๕๓๙,๙๔๙ บาท และ ๓๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท สำหรับกรณีเข้ารับตำแหน่ง ข้อเท็จจริงยุติตาม คำร้องว่า ขาดอายุความทางอาญาแล้ว



มีปัญหาคือต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาประการแรกว่า คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ว่า การลงโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ เป็นไปโดยไม่ชอบ เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวได้ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓ จึงไม่มีกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดบังคับใช้ในกรณีที่ผู้ร้องยื่นคำร้อง การที่ผู้ร้องมีคำขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ ประกอบมาตรา ๑๘๘ ผู้ร้องไม่ได้มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบก่อนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวใช้บังคับ จึงไม่ต้องด้วยมาตรา ๑๘๘ ที่ให้มีผลใช้ได้และดำเนินการต่อไปนั้น เห็นว่า แม้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓ ยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มิได้ยกเว้นหรือยกเลิกความผิดฐานเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตาม



พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ แต่อย่างใด โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ ยังคงกำหนดให้การจูงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ยังคงเป็นความผิดอยู่เช่นเดิม เมื่อผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่าผู้ถูกกล่าวหาจูงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๑๔ วรรคสอง (๑) และขอให้ลงโทษตามมาตรา ๑๖๗ ซึ่งพระราชบัญญัติดังกล่าวมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยมาตรา ๑๘๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวยังมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อไปจนกว่าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จะกำหนดเป็นอย่างอื่น และการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ได้ยื่นไว้แล้วตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม



การทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้ถือว่าเป็นการยื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีมติว่าผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบไว้แล้วในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับให้เป็นอันใช้ได้ และให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” เห็นได้ว่าบทบัญญัติดังกล่าวมีเจตนารมณ์ให้การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ที่มีหน้าที่ยื่นบัญชี และการมีมติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับให้เป็นอันใช้ได้และให้ดำเนินการต่อไป การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกกล่าวหาจึงให้ถือว่าเป็นการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยคดีนี้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมีผลใช้บังคับแล้ว การมีมติดังกล่าวจึงเป็นอันใช้ได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๘๘ วรรคหนึ่ง ผู้ร้องจึงมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกกล่าวหาและยื่นคำร้องต่อศาล



ตามบทบัญญัติดังกล่าว ส่วนที่ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ว่า ผู้ร้องขอให้ลงโทษผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ ซึ่งไม่ใช่กฎหมายที่มีและใช้อยู่ในขณะกระทำความผิด จึงขัดต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๙ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ และถือว่าผู้ร้องไม่ประสงค์ให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มิได้ยกเว้นหรือยกเลิกความผิดฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ แต่อย่างใด โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ภายหลังการกระทำความผิด ยังคงกำหนดให้การจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบยังคงเป็นความผิดอยู่เช่นเดิมดังที่วินิจฉัยไว้แล้ว การที่ผู้ร้องมีคำขอท้ายคำร้องขอให้ลงโทษผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ จึงเป็นการประสงค์ขอให้ศาลลงโทษผู้ถูกกล่าวหาและเป็นการอ้างมาตราในกฎหมายที่บัญญัติว่าการ



กระทำเช่นนั้นเป็นความผิดแล้ว ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๘ (๖) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม และเนื่องจากโทษทางอาญาตามกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังไม่แตกต่างกับกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิด กรณีจึงต้องใช้กฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำผิดมาบังคับแก่คดีนี้ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคหนึ่ง อันเป็นการปรับบทกฎหมายให้ถูกต้องของศาลที่จะพิจารณาพิพากษาคดี ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษามานั้นชอบแล้ว อุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

มีปัญหาต้องวินิจฉัยประการต่อมาว่า การกำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ตามที่ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ว่า ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง โดยผู้ร้องไม่ได้มีคำขอท้ายคำร้องและเป็นกฎหมายที่ถูกยกเลิกไปแล้วโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ถือว่าผู้ร้องไม่ประสงค์ให้กำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง และผู้ร้องไม่ได้มีมติไว้ก่อนที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑



มีผลใช้บังคับ กรณีไม่ต้องด้วยมาตรา ๑๘๘ ที่จะดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ เห็นว่า แม้ผู้ร้องจะมีคำขอให้กำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ก็ตาม แต่ทั้งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ ต่างก็กำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองไว้ และเมื่อมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นมาตรการบังคับทางการเมืองที่ใช้ในขณะที่กระทำความผิดและเป็นคุณแก่ผู้ถูกกล่าวหา ยิ่งกว่ามาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ภายหลังกระทำความผิด ศาลย่อมมีอำนาจกำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสองได้ และเมื่อผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นการยื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยผู้ร้องมีมติเมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นเวลา



หลังจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ดังนั้น กรณีของผู้ถูกกล่าวหาจึงเป็นกรณีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๘๘ วรรคหนึ่ง ที่ให้ถือว่าเป็นการยื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ผู้ร้องจึงมีอำนาจดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้ ส่วนที่ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ เป็นกฎหมายที่ออกมาภายหลังกระทำความผิดซึ่งมีมาตรการบังคับทางการเมืองที่มีความรุนแรงกว่ากฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิด จึงไม่อาจนำมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ มากำหนดเป็นมาตรการบังคับทางการเมืองแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้นั้น เมื่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่ได้กำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ ตามคำขอท้ายคำร้องของผู้ร้อง ปัญหาว่าจะนำมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มากำหนดเป็นมาตรการบังคับทางการเมืองแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้หรือไม่ นั้น ไม่ทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลง จึงไม่จำต้องวินิจฉัย ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองแก่ผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ



ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง จึงชอบแล้ว อุทธรณ์ของ
ผู้ถูกกล่าวหาข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

มีปัญหาต้องวินิจฉัยประการสุดท้ายว่า ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมืองพิพากษาลงโทษผู้ถูกกล่าวหาหนักเกินกว่าพฤติการณ์การกระทำผิด หรือไม่
ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ว่า การไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไม่ใช่ว่าการทุจริตในการดำรง
ตำแหน่งทางการเมือง การลงโทษจำคุกมีผลต่อการดำรงตำแหน่งทางการเมือง แม้โทษจำคุกจะรอ
การลงโทษแต่ถูกตัดสิทธิทางการเมืองไปตลอดชีวิต การลงโทษดังกล่าวจึงหนักเกินกว่าพฤติการณ์การ
กระทำของผู้ถูกกล่าวหา และไม่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน ขอให้ลงโทษสถานเบาโดยลงโทษ
ปรับเพียงสถานเดียว เห็นว่า บทบัญญัติในเรื่องการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของ
ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นมาตรการหนึ่งในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐที่ได้กำหนด
หลักการไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยกำหนดโทษทางการเมืองในมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง
บัญญัติว่า “...ห้ามมิให้ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรค
การเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
วินิจฉัย ...” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามวรรคหนึ่งพ้นจาก
ตำแหน่งก่อนวันที่ความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ระยะเวลาห้าปีตามวรรคหนึ่งให้นับแต่วันที่
ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งดังกล่าว” และกำหนดโทษทางอาญาระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับ
ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าทรัพย์สินและหนี้สินที่ผู้ถูกกล่าวหา



ไม่แสดงในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีพ้นจากตำแหน่ง ได้แก่ ที่ดิน ๒ แปลง พร้อมสิ่งปลูกสร้าง ๒ หลัง มูลค่ารวม ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท และหนี้สินของ คู่สมรส ๔ รายการ รวม ๙๓,๐๓๙,๙๔๙ บาท ซึ่งเป็นทรัพย์สินจำนวนมาก ที่ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงต่อ ผู้ร้องว่า ไม่ทราบถึงการทำธุรกรรมของคู่สมรสและเป็นความผิดพลาดของเลขานุการนั้น แสดงให้เห็น ว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ตระหนักถึงหน้าที่ที่ตนซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพึงต้องปฏิบัติตาม กฎหมาย ทำให้กลไกการตรวจสอบการทุจริตประพฤติมิชอบของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ไม่เกิดประสิทธิผลต่อการตรวจสอบ ข้อแก้ตัวตามอุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาเป็น ข้อที่ง่ายต่อการกล่าวอ้างเพื่อให้ตนเองพ้นผิดจึงฟังไม่ขึ้น ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมืองใช้ดุลพินิจลงโทษจำคุกและปรับผู้ถูกกล่าวหา โดยโทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ ๑ ปี เหมาะสมแก่พฤติการณ์การกระทำความผิดของผู้ถูกกล่าวหาแล้ว อุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหา ข้อนี้ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน

อนึ่ง กรณีเข้ารับตำแหน่งขาดอายุความทางอาญาแล้ว จึงไม่อาจนำมาตรการจำกัด สิทธิทางการเมืองมาใช้บังคับแก่กรณีนี้ได้ ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีเข้ารับ ตำแหน่งและบังคับใช้มาตรการจำกัดสิทธิทางการเมืองจึงไม่ชอบ ปัญหานี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่ เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดอุทธรณ์ ศาลมีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไข ให้ถูกต้องได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง และมาตรา ๒๒๕



ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม

พิพากษาแก้เป็นว่า นางนาที รัชกิจประการ ผู้ถูกกล่าวหา จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบเฉพาะกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒, ๓๓ และมาตรา ๓๔ วรรคสอง นอกจากที่แก้ไขเป็นไปตามคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง.

นายประมวญ รักศีลธรรม

(อม.๒๘)

ความเห็นในการวินิจฉัยชั้นอุทธรณ์



คดีหมายเลขดำที่ อม.อธ. ๕/๒๕๖๒
คดีหมายเลขแดงที่ อม.อธ. /๒๕๖๓

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๗ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นางนาที รัชกิจประการ ผู้ถูกกล่าวหา

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ถูกกล่าวหา อุทธรณ์ คัดค้านคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของ

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๙ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับวันที่ ๑๑ เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓



ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่ง ทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น กรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหา กับลงโทษฐานเป็นเจ้าหน้าที่ ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีพ้นจากตำแหน่ง ตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑, ๑๖๗

ผู้ถูกกล่าวหาให้การรับสารภาพ

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้วพิพากษาว่า นางนาที รัชกิจประการ ผู้ถูกกล่าวหา จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสาร ประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ ห้ามมิให้ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดใน พรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง กับมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ



ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑๙ ฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีพ้นจากตำแหน่ง จำคุก ๒ เดือน และปรับ ๘,๐๐๐ บาท ผู้ถูกกล่าวหาให้การรับสารภาพ เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุก ๑ เดือน และปรับ ๔,๐๐๐ บาท ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกกล่าวหาเคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน โทษจำคุกจึงให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๑ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์พยานหลักฐานในชั้นไต่สวนประกอบรายงานการไต่สวนของผู้ร้องแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ โดยไม่แสดงรายการหนี้สินของนายพิพัฒน์ รัชกิจประการ คู่สมรสของผู้ถูกกล่าวหา ได้แก่ เงินกู้ยืม ๒ รายการ เป็นเงิน ๘,๕๗๕,๐๗๙ บาท และ ๒๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท และกรณีพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๗ โดยไม่แสดงรายการทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหา ได้แก่ ที่ดิน ๒ แปลง พร้อมโรงเรือนและสิ่งปลูกสร้าง ๒ หลัง รวมมูลค่า ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท หนี้สินของคู่สมรส เป็นเงิน ๙๓,๐๓๙,๙๔๙ บาท ได้แก่ เงินกู้ยืม ๑ รายการ จำนวน ๒๕,๐๐๐,๐๐๐



บาท หนี้สินตามสัญญาซื้อขายหุ้นบริษัทอาม่า มารีน จำกัด ๓ รายการ จำนวน ๒๕,๕๐๐,๐๐๐ บาท ๗,๕๓๙,๙๔๙ บาท และ ๓๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ถูกลงท้าว คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ผู้ถูกลงท้าวอุทธรณ์ว่าการลงโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ เป็นไปโดยไม่ชอบ เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวได้ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓ จึงไม่มีกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดบังคับใช้ในขณะที่ยื่นคำร้อง การที่ผู้ร้องมีคำขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ ประกอบมาตรา ๑๘๘ ผู้ร้องไม่ได้มีมติว่าผู้ถูกลงท้าวจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบก่อนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวใช้บังคับ จึงไม่ต้องด้วยมาตรา ๑๘๘ ที่ให้มีผลใช้ได้และดำเนินการต่อไปนั้น เห็นว่า แม้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓ จะได้ยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มิได้ยกเว้นหรือยกเลิกความผิดฐานเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบแต่อย่างใด โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ ยังคง



กำหนดให้การจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบยังคงเป็นความผิดอยู่เช่นเดิม เมื่อผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่าผู้ถูกกล่าวหาจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีเข้ารับตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๑๔ วรรคสอง (๑) และขอให้ลงโทษตามมาตรา ๑๖๗ ซึ่งพระราชบัญญัติดังกล่าวมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยมาตรา ๑๘๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ยังมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อไปจนกว่าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จะกำหนดเป็นอย่างอื่น และการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ได้ยื่นไว้แล้วตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้ถือว่าเป็นการยื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีมติว่าผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบไว้แล้วในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับให้เป็นอันใช้ได้ และให้ดำเนินการต่อไปตาม



พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” เห็นได้ว่าบทบัญญัติดังกล่าวมีเจตนารมณ์ให้การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ที่มีหน้าที่ยื่นบัญชี และการมีมติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๖๑ ใช้บังคับให้เป็นอันใช้ได้และให้ดำเนินการต่อไป การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกกล่าวหาจึงให้ถือว่าเป็นการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยคดีนี้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ในขณะที่พระราชบัญญัติดังกล่าวมีผลใช้บังคับแล้ว การมีมติดังกล่าวจึงเป็นอันใช้ได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๘๘ วรรคหนึ่ง ผู้ร้องจึงมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกกล่าวหาและยื่นคำร้องต่อศาลตามบทบัญญัติดังกล่าว ส่วนที่ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ว่า ผู้ร้องขอให้ลงโทษผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ ซึ่งไม่ใช่กฎหมายที่มีและใช้อยู่ในขณะกระทำความผิด จึงขัดต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๙ ประกอบมาตรา ๒ ของประมวลกฎหมายอาญาและถือว่าผู้ร้องไม่ประสงค์ให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑๙ นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มิได้ยกเว้นหรือยกเลิกความผิดฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบแต่อย่างใด โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่า



ด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ภายหลังการกระทำความผิด ยังคงกำหนดให้การจูงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบยังคงเป็นความผิดอยู่เช่นเดิมดังที่วินิจฉัยไว้แล้ว การที่ผู้ร้องมีคำขอท้ายคำร้องขอให้ลงโทษผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ จึงเป็นการประสงค์ขอให้ศาลลงโทษผู้ถูกกล่าวหาและเป็นการอ้างมาตราในกฎหมายที่บัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดแล้ว ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๘ (๖) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม และเนื่องจากโทษทางอาญาตามกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังไม่แตกต่างกับกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิด กรณีจึงต้องใช้กฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำผิดมาบังคับแก่คดีนี้ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคหนึ่ง อันเป็นการปรับบทกฎหมายให้ถูกต้องของศาลที่จะพิจารณาพิพากษาคดี ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษามานั้นชอบแล้ว อุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

ปัญหาต้องวินิจฉัยประการต่อมาว่า การกำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ว่า ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง โดยผู้ร้องไม่ได้มีคำขอท้ายคำร้องและเป็นกฎหมายที่ถูกยกเลิกไปแล้วโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย



การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ถือว่าผู้ร้องไม่ประสงค์ให้กำหนดมาตรการบังคับ
 ทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
 พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง และผู้ร้องไม่ได้มีมติไว้ก่อนที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
 ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับ กรณีไม่ต้องด้วยมาตรา ๑๘๘
 ที่จะดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
 พ.ศ. ๒๕๖๑ เห็นว่า แม้ผู้ร้องจะมีคำขอให้กำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติ
 ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ และ
 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑
 มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
 พ.ศ. ๒๕๔๒ ก็ตาม แต่ทั้งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ
 ทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ
 ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ ต่างก็กำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองไว้ และเมื่อ
 มาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ
 ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นมาตรการบังคับทางการเมืองที่ใช้ในขณะกระทำความผิดและ
 เป็นคุณแก่ผู้ถูกกล่าวหา ยิ่งกว่ามาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
 ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ภายหลัง
 กระทำความผิด ศาลย่อมมีอำนาจกำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองแก่ผู้ถูกกล่าวหาตาม
 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒
 มาตรา ๓๔ วรรคสองได้ และเมื่อผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสาร



ประกอบต่อผู้ร้องกรณีพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นการยื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่ผู้ร้องมีมติเมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นเวลาหลังจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ดังนั้น กรณีของผู้ถูกกล่าวหาจึงเป็นกรณีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๘๘ วรรคหนึ่ง ที่ให้ถือว่าเป็นการยื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ผู้ร้องจึงมีอำนาจดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้ ที่ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ เป็นกฎหมายที่ออกมาภายหลังกระทำความผิดซึ่งมีมาตรการบังคับทางการเมืองที่มีความรุนแรงกว่ากฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิด จึงไม่อาจนำมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ มากำหนดเป็นมาตรการบังคับทางการเมืองแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้นั้น เมื่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่ได้กำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ ตามคำขอท้ายคำร้องของผู้ร้อง ปัญหาว่าจะนำมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มากำหนดเป็นมาตรการบังคับทางการเมืองแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้หรือไม่ นั้น ไม่ทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลง จึงไม่จำต้องวินิจฉัย ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง



ตำแหน่งทางการเมืองกำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองแก่ผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสองจึงชอบแล้ว อุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

ปัญหาต้องวินิจฉัยประการสุดท้ายว่า ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาลงโทษผู้ถูกกล่าวหาหนักเกินกว่าพฤติการณ์การกระทำผิด หรือไม่ ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ว่า การไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไม่ใช่อำนาจการดำรงตำแหน่งทางการเมือง การลงโทษจำคุกมีผลต่อการดำรงตำแหน่งทางการเมือง แม้โทษจำคุกจะรอการลงโทษแต่ถูกตัดสิทธิทางการเมืองไปตลอดชีวิต การลงโทษดังกล่าวจึงหนักเกินกว่าพฤติการณ์การกระทำของผู้ถูกกล่าวหา และไม่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน ขอให้ลงโทษสถานเบาโดยลงโทษปรับเพียงสถานเดียว นั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้รัฐมีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อมิให้ผู้บริหารที่ปราศจากคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลเข้ามามีอำนาจในการปกครองบ้านเมืองหรือใช้อำนาจตามอำเภอใจ โดยกำหนดกลไกการตรวจสอบการใช้อำนาจส่วนหนึ่งไว้คือการให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง เพื่อให้มีการตรวจสอบความถูกต้องและมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน ขจัดปัญหาการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่หรือการใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น หากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่กำหนด หรือจงใจ



ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบต้องถูกจำกัดสิทธิทางการเมืองและได้รับโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ ซึ่งต่อมาเมื่อมีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ก็ยังมีบทบัญญัติจำกัดสิทธิและกำหนดโทษสำหรับกรณีดังกล่าวไว้ในมาตรา ๑๖๗ แสดงว่ากฎหมายมุ่งประสงค์ให้ผู้กระทำความผิดดังกล่าวต้องรับโทษจากการกระทำของตน ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายแก่ระบบการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน เมื่อพิจารณาพฤติการณ์แห่งคดี ลักษณะความผิด ความร้ายแรงของการกระทำความผิด และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่สังคมแล้ว ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองลงโทษจำคุกผู้ถูกกล่าวหาที่มีกำหนด ๑ เดือน และปรับ ๔,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ ๑ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๕๖ นั้น เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดแล้ว อุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

อนึ่ง กรณีเข้ารับตำแหน่งขาดอายุความทางอาญาแล้ว จึงไม่อาจนำมาตรการจำกัดสิทธิทางการเมืองมาใช้บังคับแก่กรณีนี้ได้ ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีเข้ารับตำแหน่งและบังคับใช้มาตรการจำกัดสิทธิทางการเมืองแก่ผู้ถูกกล่าวหาจึงไม่ชอบ ปัญหานี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดอุทธรณ์ ศาลมีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง,



๒๒๕ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม

จึงวินิจฉัยแก้เป็นว่า นางนาที รัชกิจประการ ผู้ถูกกล่าวหา จงใจยื่นบัญชีแสดง
รายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ
หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบเฉพาะกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบ
บัญชีรายชื่อ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒ , ๓๓ และมาตรา ๓๔ วรรคสอง นอกจากที่แก้ไขเป็นไปตามคำพิพากษา
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง.

นายอนันต์ วงษ์ประภารัตน์

(อม.๒๘)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์



คดีหมายเลขดำที่ อม. อธ. ๕/๒๕๖๒

คดีหมายเลขแดงที่ อม. อธ. /๒๕๖๓

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลฎีกา

วันที่ ๒๗ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นางนาที รัชกิจประการ ผู้ถูกกล่าวหา

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ถูกกล่าวหา	อุทธรณ์คัดค้าน	คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของ
ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง	ลงวันที่ ๙ เดือน กรกฎาคม	พุทธศักราช ๒๕๖๒
องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์	รับวันที่ ๑๑ เดือน มีนาคม	พุทธศักราช ๒๕๖๓

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง ด้วยข้อความอันเป็น
เท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มา
แห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น กรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
แบบบัญชีรายชื่อ และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหา กับลงโทษฐานเป็นเจ้าหน้าที่



ของรัฐจึงไยยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีพ้นจากตำแหน่ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑, ๑๑๔ วรรคสอง (๑), ๑๖๗

ผู้ถูกกล่าวหาให้การรับสารภาพ

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้ว พิพากษาว่า นางนาที รัชกิจประการ ผู้ถูกกล่าวหา จงไยยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ ห้ามมิให้ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง กับมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ ฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงไยยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีพ้นจากตำแหน่ง จำคุก ๒ เดือน และปรับ ๘,๐๐๐ บาท ผู้ถูกกล่าวหาให้การรับสารภาพ เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุก ๑ เดือน และปรับ ๔,๐๐๐ บาท ไม่ปรากฏว่า



ผู้ถูกกล่าวหาเคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน โทษจำคุกจึงให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๑ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์พยานหลักฐานในชั้นไต่สวน ประกอบรายงานการไต่สวนของผู้ร้องแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง กรณีเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ โดยไม่แสดงรายการหนี้สินของนายพิพัฒน์ รัชกิจประการ คู่สมรสของผู้ถูกกล่าวหา ได้แก่ เงินกู้ยืม ๒ รายการ จำนวน ๘,๕๗๕,๐๗๙ บาท และจำนวน ๒๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท และยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง กรณีพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๗ โดยไม่แสดงรายการทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหา ได้แก่ ที่ดิน ๒ แปลง พร้อมโรงเรือนและสิ่งปลูกสร้าง ๒ หลัง รวมมูลค่า ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท หนี้สินของคู่สมรส จำนวน ๔ รายการ เป็นเงิน ๙๓,๐๓๙,๙๔๙ บาท ได้แก่ เงินกู้ยืม ๑ รายการ จำนวน ๒๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท และหนี้สินตามสัญญาซื้อขายหุ้นบริษัทอามา มารีน จำกัด ๓ รายการ จำนวน ๒๕,๕๐๐,๐๐๐ บาท ๗,๕๓๙,๙๔๙ บาท และ ๓๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ผู้ร้องพิจารณาแล้วมีมติว่า ผู้ถูกกล่าวหา จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร



ปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาประการแรกมีว่า การที่ผู้ร้องไม่ได้ อ้างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ ในคำขอท้ายคำร้อง ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จะพิพากษาลงโทษผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวได้หรือไม่ ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓ ยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ แล้ว จึงไม่มีกฎหมายที่ใช้ในขณะ กระทำความผิดบังคับใช้ในขณะที่ยื่นคำร้อง และผู้ร้องไม่ได้มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาจงใจยื่น บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ ก่อนในวันที่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับ จึงไม่ต้องด้วยมาตรา ๑๘๘ วรรคสอง ที่ระบุให้มติเป็นอันใช้ได้และดำเนินการ ต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓ ให้ยกเลิก พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยมีบทเฉพาะกาลในมาตรา ๑๘๘ วรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีมติว่าผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสาร ประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบไว้แล้วในวันก่อนวันที่



พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับให้เป็นอันใช้ได้ และให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” บทบัญญัติดังกล่าวเป็นกรณีที่ผู้ร้องได้มีมติไว้แล้วตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ก็ให้มตินั้นยังมีผลใช้บังคับและดำเนินการต่อไปได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ เมื่อผู้ร้องยังไม่ได้มีมติก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับ ผู้ร้องย่อมมีอำนาจมีมติและดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ คดีนี้เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ผู้ร้องได้มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และยื่นคำร้องขอให้ลงโทษทางอาญาเฉพาะกรณีพ้นจากตำแหน่งซึ่งยังไม่ขาดอายุความ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๑๔ วรรคสอง (๑) มาตรา ๘๑ มาตรา ๑๖๗ จึงเป็นการอ้างมาตราในกฎหมายที่บัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๘ (๖) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสามแล้ว ส่วนการพิพากษาเป็นอำนาจหน้าที่ของศาลที่ต้องปรับบทกฎหมายให้ถูกต้องตามข้อเท็จจริงที่รับฟังเป็นยุติ คดีนี้แม้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้



บังคับในขณะยื่นคำร้อง มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒ ก็ตาม แต่มาตรา ๑๖๗ ยังคงบัญญัติให้การกระทำตามที่ผู้ร้องบรรยายมาในคำร้องเป็นความผิดอยู่ และมีระวางโทษเท่ากับกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิด ดังนั้นศาลจึงต้องใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำผิดบังคับคดีนี้ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคหนึ่ง ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พิพากษาลงโทษผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ นั้นชอบแล้ว อุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

ปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาประการต่อไปมีว่า ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พิพากษาให้ใช้มาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหา ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ว่า ผู้ร้องไม่ได้มีคำขอให้ใช้มาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวเป็นกฎหมายที่ถูกยกเลิกไปแล้ว ถือว่าผู้ร้องไม่ประสงค์ให้ใช้บังคับมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหา และผู้ร้องไม่ได้มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จไว้ก่อนในวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑



มีผลใช้บังคับ จึงไม่ต้องด้วยมาตรา ๑๘๘ วรรคสอง ที่ระบุให้มติเป็นอันใช้ได้และดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว นั้น เห็นว่า แม้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ก็ตาม แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ ต่างมีบทบัญญัติกำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองไว้ แต่มาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะกระทำความผิดเป็นคุณแก่ผู้ถูกกล่าวหา ยิ่งกว่ามาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ในภายหลังกระทำความผิด ดังนั้นศาลย่อมมีอำนาจพิพากษาให้ใช้มาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้ ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พิพากษาให้ใช้มาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาจึงชอบแล้ว อุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

ปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาประการสุดท้ายว่า ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงโทษผู้ถูกกล่าวหาหนักเกินกว่าพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดหรือไม่ ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ว่า การไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ไม่ใช่การทุจริตในการดำรงตำแหน่งทางการเมือง การลงโทษจำคุกมีผลต่อการดำรงตำแหน่งทาง



การเมือง แม้โทษจำคุกจะรอการลงโทษ แต่ผู้ถูกกล่าวหาถูกตัดสิทธิทางการเมืองไปตลอดชีวิต การลงโทษดังกล่าวจึงหนักเกินกว่าพฤติการณ์การกระทำความผิดของผู้ถูกกล่าวหา และไม่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วนระหว่างพฤติการณ์การกระทำความผิดกับโทษที่ได้รับ ขอให้ลงโทษปรับสถานเดียวนั้น เห็นว่า ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อผู้ร้องทุกครั้งที่ได้รับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง เพื่อให้มีการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน หากผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ย่อมถูกจำกัดสิทธิทางการเมืองและได้รับโทษทางอาญา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๑๑๙ แม้การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไม่ใช่การทุจริตในการดำรงตำแหน่งทางการเมือง แต่ถือเป็นหน้าที่ที่ผู้ถูกกล่าวหาต้องปฏิบัติตามเพื่อให้มีการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน และเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการทำการทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ด้วย เมื่อพิเคราะห์ถึงพฤติการณ์แห่งคดีทั้งหมดแล้ว ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงโทษจำคุกผู้ถูกกล่าวหาที่กำหนด ๑ เดือน และปรับ ๔,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ ๑ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๕๖ นั้น เห็นว่า เหมาะสมแก่พฤติการณ์และลักษณะแห่งความผิดของผู้ถูกกล่าวหาแล้ว ไม่มีเหตุที่ศาลฎีกาจะเปลี่ยนแปลงแก้ไขอุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาข้อนี้ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน



อนึ่ง กรณีเข้ารับตำแหน่งขาดอายุความทางอาญาแล้ว จึงไม่อาจนำมาตราการจำกัดสิทธิทางการเมืองมาใช้บังคับแก่กรณีนี้ได้ ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีเข้ารับตำแหน่งและบังคับใช้มาตรการจำกัดสิทธิทางการเมืองจึงไม่ชอบ ปัญหานี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดอุทธรณ์ แต่เห็นสมควรหยิบยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้อง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง และมาตรา ๒๒๕ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม

จึงวินิจฉัยแก้เป็นว่า นางนาที รัชกิจประการ ผู้ถูกกล่าวหา จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบเฉพาะกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒, ๓๓ และมาตรา ๓๔ วรรคสอง นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง.

นายนิพนธ์ ช่วยสกุล

(อม.๒๘)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์



คดีหมายเลขดำที่ อม.อธ. ๕/๒๕๖๒

คดีหมายเลขแดงที่ อม.อธ. /๒๕๖๓

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๗ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นางนาที รัชกิจประการ ผู้ถูกกล่าวหา

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ถูกกล่าวหา อุทธรณ์ คัดค้านคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของ

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๙ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับวันที่ ๑๑ เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓



ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่ง ทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น กรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ ขอให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหา กับลงโทษฐานเป็นเจ้าหน้าที่ ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีพ้นจากตำแหน่ง ตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑, ๑๖๗

ผู้ถูกกล่าวหาให้การรับสารภาพ

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้วพิพากษาว่า นางนาที รัชกิจประการ ผู้ถูกกล่าวหา จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสาร ประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ ทราบกรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ ห้ามมิให้ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดใน พรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง กับมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ



ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ ฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีพ้นจากตำแหน่ง จำคุก ๒ เดือน และปรับ ๘,๐๐๐ บาท ผู้ถูกกล่าวหาให้การรับสารภาพ เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุก ๑ เดือน และปรับ ๔,๐๐๐ บาท ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกกล่าวหาเคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน โทษจำคุกจึงให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๑ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงที่คู่ความมิได้โต้แย้งในชั้นอุทธรณ์รับฟังได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔ พ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป.ป.ช. ผู้ร้องกรณีเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ โดยไม่แสดงรายการหนี้สินของคู่สมรสของผู้ถูกกล่าวหา ได้แก่ เงินกู้ยืม ๒ รายการ เป็นเงิน ๘,๕๗๕,๐๗๙ บาท และ ๒๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท และกรณีพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๗ โดยไม่แสดงรายการทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหา ได้แก่ ที่ดิน ๒ แปลง พร้อมโรงเรือนและสิ่งปลูกสร้าง ๒ หลัง มูลค่ารวม ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท และไม่แสดงรายการหนี้สินที่มีหลักฐานเป็นหนังสือของคู่สมรส ได้แก่ เงินกู้ยืม ๑ รายการ จำนวน ๒๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท หนี้สินตามสัญญาซื้อขายหุ้นบริษัทอาม่ามารีน จำกัด ๓ รายการ จำนวน



๒๕,๕๐๐,๐๐๐ บาท ๗,๕๓๙,๙๔๙ บาท และ ๓๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท สำหรับกรณีเข้ารับ
ตำแหน่งข้อเท็จจริงยุติตามคำร้องว่าขาดอายุความทางอาญาแล้ว

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาประการแรกว่า ศาลฎีกาแผนก
คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองลงโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ ชอบด้วย
กฎหมายหรือไม่ ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ว่า ขณะผู้ร้องยื่นคำร้องให้ดำเนินคดีแก่ผู้ถูกกล่าวหา มี
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑
ใช้บังคับ โดยมาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงถือว่ากฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในขณะ
กระทำความผิดถูกยกเลิกไปแล้วขณะที่ผู้ร้องยื่นคำร้อง ผู้ร้องมีคำขอท้ายคำร้องขอให้ลงโทษ
ทางอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ ประกอบมาตรา ๑๘๘ ถือได้ว่าผู้ร้องไม่ได้ประสงค์ให้ศาลลงโทษ
ผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ
ทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ ผู้ร้องมีมติประชุมกรรมการ ป.ป.ช. ครั้งที่ ๑๐๔๐-๑๑๑/
๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ชี้มูลความผิดผู้ถูกกล่าวหาภายหลังพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับ กรณี
ไม่ต้องด้วยมาตรา ๑๘๘ ที่ให้มีผลใช้ได้และให้ดำเนินการต่อไป และพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ เป็น



กฎหมายที่ออกมาภายหลังกระทำความผิด แม้ผู้ร้องจะขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ ก็ไม่อาจนำมาลงโทษผู้ถูกกล่าวหาได้เพราะจะเป็นการขัดต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๙ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ เห็นว่า แม้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓ จะได้ยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ภายหลังการกระทำความผิดยังคงบัญญัติให้การกระทำตามคำร้องเป็นความผิดอยู่และระวางโทษเท่าเดิม แม้ผู้ร้องมีมติชี้มูลความผิดผู้ถูกกล่าวหาในวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ และผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่าผู้ถูกกล่าวหาจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีเข้ารับตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๑๔ วรรคสอง (๑) และขอให้ลงโทษตามมาตรา ๑๖๗ อันเป็นเวลาภายหลังจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ แต่เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติดังกล่าวในมาตรา ๑๘๘ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า “ให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม



การทุจริตแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ยังมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อไปจนกว่าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จะกำหนดเป็นอย่างอื่น และการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ได้ยื่นไว้แล้วตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้ถือว่าเป็นการยื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีมติว่าผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ไว้แล้วในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับให้เป็นอันใช้ได้ และให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” เห็นได้ว่าบทบัญญัติดังกล่าวซึ่งเป็นบทเฉพาะกาลมีเจตนารมณ์ให้การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีและการมีมติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๖๑ ใช้บังคับให้เป็นอันใช้ได้และให้ดำเนินการต่อไปแม้จะมีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นกฎหมายใช้บังคับแล้ว ดังนี้ การยื่นบัญชีแสดง



รายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกกล่าวหาและการมีมติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติในคดีนี้ซึ่งเป็นเวลาภายหลังจากวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับ จึงถือว่าเป็นการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ และการชี้มูลความผิดผู้ถูกกล่าวหาเป็นอันใช้ได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ผู้ร้องจึงมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกกล่าวหาและยื่นคำร้องต่อศาลตามบทบัญญัติดังกล่าว ส่วนที่ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ว่าผู้ร้องขอให้ลงโทษผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ ซึ่งไม่ใช่กฎหมายที่มีและใช้อยู่ในขณะกระทำความผิด จึงขัดต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๙ ประกอบมาตรา ๒ ของประมวลกฎหมายอาญา และถือว่าผู้ร้องไม่ประสงค์ให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ นั้น เห็นว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มิได้ยกเว้นหรือยกเลิกความผิดฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ แต่อย่างใด โดยพระราชบัญญัติประกอบ



รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ภายหลังการกระทำความผิด ยังคงกำหนดให้การจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีพ้นจากตำแหน่งยังคงเป็นความผิดอยู่เช่นเดิมดังที่วินิจฉัยไว้แล้ว การที่ผู้ร้องมีคำขอท้ายคำร้องขอให้ลงโทษผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ จึงเป็นการประสงค์ขอให้ศาลลงโทษผู้ถูกกล่าวหาและเป็นการอ้างมาตราในกฎหมายที่บัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดแล้ว ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๘ (๖) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม และเนื่องจากโทษทางอาญาตามกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังไม่แตกต่างกับกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิด กรณีจึงต้องใช้กฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำผิดมาบังคับแก่คดีนี้ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคแรก อันเป็นการปรับบทกฎหมายให้ถูกต้องโดยศาลที่พิจารณาพิพากษาคดี ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษามานั้นชอบแล้ว อุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

ปัญหาต้องวินิจฉัยประการต่อมามีว่า ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ว่า ก่อนที่ผู้ร้องจะยื่นคำร้องต่อศาล มีพระราชบัญญัติ



ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ถือได้ว่าขณะที่ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลนั้นกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะกระทำความผิดถูกยกเลิกแล้ว จึงไม่มีกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดบังคับอีกต่อไป ผู้ร้องไม่ได้ขอให้ศาลกำหนดมาตรการทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ และแม้ว่าผู้ร้องจะขอให้ศาลกำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ ประกอบมาตรา ๑๘๘ แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวไม่ใช่กฎหมายที่ใช้บังคับขณะกระทำความผิดและคณะกรรมการป.ป.ช. ผู้ร้องไม่ได้ชี้มูลความผิดไว้ก่อนที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับ กรณีจึงไม่ต้องด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๘๘ ทั้งบทกำหนดมาตรการทางการเมืองตามมาตรา ๘๑ เป็นมาตรการบังคับทางการเมืองที่รุนแรงกว่ากฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะกระทำความผิด เห็นว่า แม้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และผู้ร้องมีคำขอให้กำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ ก็ตาม แต่ทั้ง



พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ ต่างก็กำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองไว้ และเมื่อมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นมาตรการบังคับทางการเมืองที่ใช้ในขณะกระทำความผิดและเป็นคุณแก่ผู้ถูกกล่าวหา ยิ่งกว่ามาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ภายหลังกระทำความผิด ศาลย่อมมีอำนาจกำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองแก่ผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสองได้ และเมื่อผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นการยื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่ผู้ร้องมีมติชี้มูลความผิดผู้ถูกกล่าวหาเมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ อันเป็นเวลาหลังจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ดังนั้น กรณีของผู้ถูกกล่าวหาจึงเป็นกรณีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๘๘ วรรคหนึ่ง ที่ให้ถือว่าเป็นการยื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.



๒๕๖๑ ผู้ร้องจึงมีอำนาจดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้ และเมื่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่ได้กำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ ตามคำขอท้ายคำร้องของผู้ร้อง ปัญหาว่าจะนำมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ออกมาภายหลังกระทำความผิดและมีมาตรการบังคับทางการเมืองที่มีความรุนแรงกว่ากฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิด มากำหนดเป็นมาตรการบังคับทางการเมืองแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้หรือไม่ นั้น ไม่ทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลง จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองแก่ผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง จึงชอบแล้ว แต่อย่างไรก็ดี ความผิดฐานจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีเข้ารับตำแหน่งขาดอายุความทางอาญาแล้ว สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับ จึงไม่อาจนำมาตรการจำกัดสิทธิทางการเมืองมาใช้บังคับแก่กรณีนี้ได้ ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีเข้ารับตำแหน่งและบังคับใช้มาตรการจำกัดสิทธิ



ทางการเมืองจึงไม่ชอบ ปัญหานี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มี
คู่ความฝ่ายใดอุทธรณ์ ศาลมีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องได้ ตามประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง และมาตรา ๒๒๕ ประกอบ
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทาง
การเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม

มีปัญหาต้องวินิจฉัยประการสุดท้ายว่า ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง
ตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาลงโทษผู้ถูกกล่าวหาโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ผู้ถูกกล่าวหา
อุทธรณ์ในทำนองว่า กรณีไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไม่ใชการทุจริตในการ
ดำรงตำแหน่งทางการเมือง การลงโทษจำคุกมีผลต่อการดำรงตำแหน่งทางการเมือง แม้โทษ
จำคุกจะรอการลงโทษแต่ถูกตัดสิทธิทางการเมืองไปตลอดชีวิต การลงโทษดังกล่าวจึงหนักเกิน
แก่พฤติการณ์การกระทำของผู้ถูกกล่าวหา และไม่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วนนั้น เห็นว่า
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติให้รัฐมีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่
ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อ
มิให้ผู้บริหารที่ปราศจากคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลเข้ามามีอำนาจในการปกครอง
บ้านเมืองหรือใช้อำนาจตามอำเภอใจ ส่วนหนึ่งของกลไกดังกล่าวคือ ผู้ดำรงตำแหน่งทาง
การเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.
ตรวจสอบ และเปิดเผยผลการตรวจสอบต่อประชาชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างกลไกการ
ตรวจสอบ และสร้างระบบการเมืองให้มีความโปร่งใส ขจัดปัญหาการทุจริต ทั้งนี้



พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ บัญญัติคำจำกัดความคำว่า "ทุจริตต่อหน้าที่" ให้ความความถึง ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่ง หรือหน้าที่ หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่ง หรือหน้าที่ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น โดยมาตรา ๑๒๓ ถึง ๑๒๓/๓ ได้กำหนดระวางโทษสำหรับการกระทำที่สอดคล้องกับคำจำกัดความดังกล่าวไว้ มีระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีไปจนถึงจำคุกตลอดชีวิต ปรับตั้งแต่สองพันบาทไปจนถึงสี่แสนบาท และประหารชีวิต และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔ ที่บัญญัติขึ้นใหม่ก็ได้ให้คำจำกัดความคำว่า "ทุจริตต่อหน้าที่" เพิ่มเติมขึ้นโดยให้ความความรวมถึงกระทำการอันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญาหรือตามกฎหมายอื่นด้วย โดยมาตรา ๑๗๑ ถึง ๑๗๔ ได้กำหนดระวางโทษเช่นเดียวกับกฎหมายเดิมแต่ไม่มีโทษประหารชีวิต เห็นได้ว่า นอกจากกฎหมายจะคำนึงถึงความร้ายแรงของอันตรายที่จะเกิดขึ้นแก่สังคมแล้ว กฎหมายยังคำนึงถึงความร้ายแรงของลักษณะของการทำความผิดประกอบด้วย เนื่องด้วยการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบนั้น แม้จะมีลักษณะของการกระทำเป็นการบั่นทอนกลไกการตรวจสอบอันนำไปสู่ปัญหาการทุจริตต่อหน้าที่ แต่ความร้ายแรงไม่อาจเทียบเท่ากับการทุจริตต่อหน้าที่ ดังนั้น



พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ จึงบัญญัติเกี่ยวกับการจูงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้มีหน้าที่ ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือ ปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ โดยกำหนดโทษผู้กระทำการฝ่าฝืนไว้ในมาตรา ๑๑๙ ต้อง ระวังโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และต่อมา มี การตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ขึ้น ก็ยังคงกำหนดระวังโทษกรณีดังกล่าวไว้ในมาตรา ๑๖๗ เช่นเดียวกับกฎหมายเดิม จึงทำให้เห็นได้ว่า กฎหมายกำหนดโทษในความผิดเกี่ยวกับการจูงใจยื่นบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบเป็นสัดส่วนตามลักษณะความร้ายแรงของการกระทำ ความผิดและสภาพความร้ายแรงของอันตรายที่จะเกิดขึ้นแก่สังคม สำหรับคดีนี้ข้อเท็จจริง ปรากฏว่าทรัพย์สินและหนี้สินที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่แสดงในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีพ้นจากตำแหน่ง ได้แก่ ที่ดิน ๒ แปลง พร้อมโรงเรือนและสิ่ง ปลุกสร้าง ๒ หลัง รวมมูลค่า ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท และหนี้สินของคู่สมรส ๔ รายการ รวมมูลค่า ทรัพย์สินและหนี้สินที่ไม่แสดงต่อผู้ร้อง ๙๓,๐๓๙,๙๔๙ บาท อันเป็นทรัพย์สินจำนวนมาก ศาล ฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาลงโทษจำคุก ๑ เดือน และปรับ ๔,๐๐๐ บาท โทษจำคุกยังให้รอการลงโทษไว้ ๑ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ซึ่ง การลงโทษดังกล่าวก็ไม่ปรากฏเป็นการตัดสิทธิทางการเมืองไปตลอดชีวิตดังที่ผู้ถูกกล่าวหา



อุทธรณ์มา ถือได้ว่าศาลได้ใช้ดุลพินิจในการลงโทษแก่ผู้ถูกกล่าวหาเหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่ง
รูปคดีและชอบด้วยกฎหมายแล้ว กรณีไม่มีเหตุที่จะแก้ไข คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองชอบแล้ว อุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาข้อนี้ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน

จึงวินิจฉัยแก้เป็นว่า นางนาที่ รัชกิจประการ ผู้ถูกกล่าวหา จงใจยื่นบัญชีแสดง
รายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้อง ด้วยข้อความ
อันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบเฉพาะกรณีพ้นจากตำแหน่ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ วรรค
สอง นอกจากที่แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทาง
การเมือง.

นายแรงรณ ปริพันธ์พจนพิสุทธิ์

(อม.๒๗)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์



คดีหมายเลขดำที่ อม.อธ. ๕/๒๕๖๒
คดีหมายเลขแดงที่ อม. อธ. /๒๕๖๓

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๗ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นางนาที รัชกิจประการ ผู้ถูกกล่าวหา

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ถูกกล่าวหา	อุทธรณ์	คัดค้านคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของ
ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง	ลงวันที่ ๙ เดือน	กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒
องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์	รับวันที่ ๑๑ เดือน	มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓



ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จ
หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่ง
ทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น กรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
แบบบัญชีรายชื่อ ขอให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหา กับลงโทษฐานเป็นเจ้าหน้าที่
ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.
ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบเฉพาะกรณีพ้นจากตำแหน่ง ตาม
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑
มาตรา ๘๑, ๑๖๗

ผู้ถูกกล่าวหาให้การรับสารภาพ

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้วพิพากษาว่า
นางนาที รัชกิจประการ ผู้ถูกกล่าวหา จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสาร
ประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ
กรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อตาม
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒
มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ ห้ามมิให้ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดใน
พรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่ง
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒



มาตรา ๓๔ วรรคสอง กับมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ ฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีพ้นจากตำแหน่ง จำคุก ๒ เดือน และปรับ ๘,๐๐๐ บาท ผู้ถูกกล่าวหาให้การรับสารภาพ เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุก ๑ เดือน และปรับ ๔,๐๐๐ บาท ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกกล่าวหาเคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน โทษจำคุกจึงให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๑ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์พยานหลักฐานในชั้นไต่สวนประกอบรายงานการไต่สวนของผู้ร้องแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ โดยไม่แสดงรายการหนี้สินของนายพิพัฒน์ รัชกิจประการ คู่สมรสของผู้ถูกกล่าวหา ได้แก่ เงินกู้ยืม ๒ รายการ เป็นเงิน ๘,๕๗๕,๐๗๙ บาท และ ๒๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท และกรณีพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๗ โดยไม่แสดงรายการทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหา ได้แก่ ที่ดิน ๒ แปลง พร้อมโรงเรือนและสิ่งปลูกสร้าง ๒ หลัง มูลค่ารวม ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท



และหนี้สินของคู่สมรส ๔ รายการ รวม ๙๓,๐๓๙,๙๔๙ บาท ได้แก่ เงินกู้ยืม ๒๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท และหนี้สินตามสัญญาซื้อขายหุ้นบริษัทอามา มารีน จำกัด ๓ รายการ จำนวน ๒๕,๕๐๐,๐๐๐ บาท ๗,๕๓๙,๙๔๙ บาท และ ๓๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท สำหรับกรณีเข้ารับตำแหน่ง ข้อเท็จจริงยุติตามคำร้อง ว่าขาดอายุความทางอาญาแล้ว

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ถูกลงอาญาประการแรกว่า คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ผู้ถูกลงอาญาอุทธรณ์ว่า การลงโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ เป็นไปโดยไม่ชอบ เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวได้ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓ จึงไม่มีกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดบังคับใช้ในขณะที่ผู้ร้องยื่นคำร้อง การที่ผู้ร้องมีคำขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ ประกอบมาตรา ๑๘๘ ผู้ร้องไม่ได้มีมติว่าผู้ถูกลงอาญาจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบก่อนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวใช้บังคับ จึงไม่ต้องด้วยมาตรา ๑๘๘ ที่ให้มีผลใช้ได้และดำเนินการต่อไปนั้น เห็นว่า แม้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓ ให้



ยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มิได้ยกเลิกความผิดฐานเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ แต่อย่างไรก็ดี โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ ยังคงกำหนดให้การจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ยังคงเป็นความผิดอยู่เช่นเดิม เมื่อผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่าผู้ถูกกล่าวหาจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๑๔ วรรคสอง (๑) และขอให้ลงโทษตามมาตรา ๑๖๗ ซึ่งพระราชบัญญัติดังกล่าวมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยมาตรา ๑๘๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต



แห่งชาติกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวยังมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สิน
 และหนี้สินต่อไปจนกว่าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตาม
 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จะกำหนดเป็นอย่างอื่น และการยื่นบัญชีทรัพย์สินและ
 หนี้สินที่ได้ยื่นไว้แล้วตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม
 การทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้ถือว่าเป็นการยื่นตามพระราชบัญญัติประกอบ
 รัฐธรรมนูญนี้” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการ
 ทุจริตแห่งชาติได้มีมติว่าผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสาร
 ประกอบ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วย
 ข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบไว้แล้วในวันก่อนวันที่
 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับให้เป็นอันใช้ได้ และให้ดำเนินการต่อไปตาม
 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” เห็นได้ว่าบทบัญญัติดังกล่าวมีเจตนารมณ์ให้การยื่น
 บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ที่มีหน้าที่ยื่นบัญชี และการมีมติของคณะกรรมการ
 ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
 การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับให้เป็นอันใช้ได้และให้ดำเนินการ
 ต่อไป การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกกล่าวหาจึงให้ถือว่าเป็นการยื่น
 ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
 พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยคดีนี้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีมติเมื่อวันที่



๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ซึ่งพระราชบัญญัติดังกล่าวมีผลใช้บังคับแล้ว การมีมติดังกล่าวจึงเป็นอันใช้ได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๘๘ วรรคหนึ่ง ผู้ร้องจึงมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกกล่าวหาและยื่นคำร้องต่อศาลตามบทบัญญัติดังกล่าว ส่วนที่ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ว่า ผู้ร้องขอให้ลงโทษผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ ซึ่งไม่ใช่กฎหมายที่มีและใช้อยู่ในขณะกระทำความผิด จึงขัดต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๙ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ และถือว่าผู้ร้องไม่ประสงค์ให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มิได้ยกเลิกความผิดฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ แต่อย่างใด โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ภายหลังการกระทำความผิด ยังคงกำหนดให้การจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ



ยังคงเป็นความผิดอยู่เช่นเดิมดังที่วินิจฉัยไว้แล้ว การที่ผู้ร้องมีคำขอท้ายคำร้องขอให้ลงโทษผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ จึงเป็นการประสงค์ขอให้ศาลลงโทษผู้ถูกกล่าวหาและเป็นการอ้างมาตราในกฎหมายที่บัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดแล้ว ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๘ (๖) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม และเนื่องจากโทษทางอาญาตามกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังไม่แตกต่างกับกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิด กรณีจึงต้องใช้กฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดมาบังคับแก่คดีนี้ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคหนึ่ง อันเป็นการปรับบทกฎหมายให้ถูกต้องของศาลที่จะพิจารณาพิพากษาคดี ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษามา นั้น ชอบแล้ว อุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

มีปัญหาต้องวินิจฉัยประการต่อมาว่า การกำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ที่ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ว่า ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง โดยผู้ร้องไม่ได้มีคำขอท้ายคำร้องและเป็นกฎหมายที่ถูกยกเลิกไปแล้วโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย



การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ถือว่าผู้ร้องไม่ประสงค์ให้กำหนดมาตรการบังคับ
ทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง และผู้ร้องไม่ได้มีมติไว้ก่อนที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับ กรณีไม่ต้องด้วยมาตรา ๑๘๘
ที่จะดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
พ.ศ. ๒๕๖๑ เห็นว่า แม้ผู้ร้องจะมีคำขอให้กำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ และ
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑
มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
พ.ศ. ๒๕๔๒ ก็ตาม แต่ทั้งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ
ทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ ต่างก็กำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองไว้ และเมื่อ
มาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นมาตรการบังคับทางการเมืองที่ใช้ในขณะกระทำความผิดและ
เป็นคุณแก่ผู้ถูกกล่าวหา ยิ่งกว่ามาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ภายหลัง
กระทำความผิด ศาลย่อมมีอำนาจกำหนดมาตรการบังคับทางเมืองผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง



ได้ และเมื่อผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณี
พ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นการยื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยผู้ร้องมีมติเมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน
๒๕๖๑ ซึ่งเป็นเวลาหลังจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม
การทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ดังนั้น กรณีของผู้ถูกกล่าวหา
จึงเป็นกรณีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๘๘ วรรคหนึ่ง ที่ให้ถือว่าเป็นการยื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ผู้ร้องจึงมีอำนาจดำเนินการตาม
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้
ส่วนที่ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม
การทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ เป็นกฎหมายที่ออกมาภายหลังกระทำความผิดซึ่งมีมาตรการ
บังคับทางการเมืองที่มีความรุนแรงกว่ากฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิด จึงไม่อาจนำมาตราการ
บังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ
ทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ มากำหนดเป็นมาตรการบังคับทางการเมืองแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้นั้น
เมื่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่ได้กำหนดมาตรการบังคับทาง
การเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ ตามคำขอท้ายคำร้องของผู้ร้อง ปัญหาว่าจะนำมาตรการบังคับทางการเมือง
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑



มากำหนดเป็นมาตรการบังคับทางการเมืองแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้หรือไม่นั้น ไม่ทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลง จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกำหนด มาตรการบังคับทางการเมืองแก่ผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง จึงชอบแล้ว อุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

มีปัญหาต้องวินิจฉัยประการสุดท้ายว่า ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาลงโทษผู้ถูกกล่าวหาหนักเกินกว่าพฤติการณ์การกระทำผิด หรือไม่ ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ว่า การไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไม่ใช่การทุจริตในการดำรงตำแหน่งทางการเมือง การลงโทษจำคุกมีผลต่อการดำรงตำแหน่งทางการเมือง แม้โทษจำคุกจะรอการลงโทษแต่ถูกตัดสิทธิทางการเมืองไปตลอดชีวิต การลงโทษดังกล่าวจึงหนักเกินกว่าพฤติการณ์การกระทำของผู้ถูกกล่าวหา และไม่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน ขอให้ลงโทษสถานเบาโดยลงโทษปรับเพียงสถานเดียว เห็นว่า บทบัญญัติในเรื่องการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นมาตรการหนึ่งในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐที่ได้กำหนดหลักการไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยกำหนดโทษทางการเมืองในมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “...ห้ามมิให้ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัย ...” และวรรคสอง



บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามวรรคหนึ่งพ้นจากตำแหน่งก่อนวันที่ความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ระยะเวลาห้าปีตามวรรคหนึ่งให้นับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งดังกล่าว” และกำหนดโทษทางอาญาระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าทรัพย์สินและหนี้สินที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่แสดงในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีพ้นจากตำแหน่ง ได้แก่ ที่ดิน ๒ แปลง พร้อมสิ่งปลูกสร้าง ๒ หลัง มูลค่ารวม ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท และหนี้สินของคู่สมรส ๔ รายการ รวม ๙๓,๐๓๙,๙๔๙ บาท ซึ่งเป็นทรัพย์สินจำนวนมาก ที่ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงต่อผู้ร้องว่า ไม่ทราบถึงการทำธุรกรรมของคู่สมรสและเป็นความผิดพลาดของเลขานุการนั้น แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ตระหนักถึงหน้าที่ที่ตนซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพึงต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ทำให้กลไกการตรวจสอบการทุจริตประพฤตินิชอบของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ไม่เกิดประสิทธิผลต่อการตรวจสอบ ข้อแก้ตัวตามอุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาเป็นข้อที่ยากต่อการกล่าวอ้างเพื่อให้ตนเองพ้นผิดจึงฟังไม่ขึ้น ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองลงโทษจำคุกและปรับผู้ถูกกล่าวหา โดยโทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ ๑ ปี เหมาะสมแก่พฤติการณ์การกระทำความผิดของผู้ถูกกล่าวหาแล้ว อุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาข้อนี้ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน

อนึ่ง เมื่อกรณีเข้ารับตำแหน่งขาดอายุความทางอาญาแล้ว จึงไม่อาจนำมาตราการจำกัดสิทธิทางการเมืองมาใช้บังคับได้ ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง



วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีเข้ารับตำแหน่งและบังคับใช้มาตรการจำกัดสิทธิทางการเมืองจึงไม่ชอบ ปัญหานี้เป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดอุทธรณ์ ศาลก็มีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง และมาตรา ๒๒๕ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม

จึงวินิจฉัยแก้เป็นว่า นางนาที รัชกิจประการ ผู้ถูกกล่าวหา จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบเฉพาะกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒, ๓๓ และมาตรา ๓๔ วรรคสอง นอกจากที่แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง.

นายอริบ จิตต์สำเร็จ